

RODRÍGUEZ MORENO, M.L.(2002).
**HACIA UNA NUEVA ORIENTACIÓN
UNIVERSITARIA. MODELOS INTEGRADOS
DE ACCIÓN TUTORIAL, ORIENTACIÓN
CURRICULAR Y CONSTRUCCIÓN
EL PROYECTO PROFESIONA**
Barcelona: Edicions Universitat de Barcelona

La professora Rodríguez Moreno ha tornat a obsequiar els seus deixebles, alumnes i amics, amb un nou llibre, llibre que s'afegeix a la ja llarga llista de publicacions. Maria Lluïsa Rodríguez Moreno, catedràtica d'Orientació Vocacional i Formació Professional de la Facultat de Pedagogia de la Universitat de Barcelona és una personalitat àmpliament coneguda en l'àmbit de l'orientació i és això el que fa innecessària qualsevol presentació.

L'obra que ens ocupa està destinada a convertir-se en punt de referència per als professionals interessats en l'orientació universitària. Les circumstàncies socials, sociològiques i de recerca de l'excel·lència en la docència superior han portat moltes universitats a plantejar-se la implantació de serveis d'orientació. La necessitat de donar una resposta ràpida a la situació sorgida arran dels factors esmentats ha fet que l'acció vagi per davant de la reflexió. I és precisament en aquest terreny de la reflexió teòrica on l'obra fa les seves aportacions més interessants.

El llibre està distribuït en nou capítols on recull tota la problemàtica de l'orientació universitària. Comença introduint el lector en el coneixement de les principals característiques de la societat actual, societat canviant que exigeix de les persones la capacitat d'autoorientar-se durant tota la vida; potser sigui aquesta habilitat d'autoorientació la que exigeix un nou concepte d'orientació, a més de plantejar noves exigències i nous reptes a les institucions d'educació superior. L'orientació s'entén cada vegada més com un procés que no pas com unes intervencions puntuals en moments concrets de la vida. La demanda social que el subjecte sigui capaç de conèixer-se a si mateix, conèixer les oportunitats laborals i acadèmiques, transitar per la vida i saber prendre i *implementar* decisions efectives es constitueixen en els eixos sobre els quals es va construir l'orientació universitària. L'ensenyament superior a cercar l'excel·lència que apuntàvem abans ha de capacitar els estudiants per tal que, en qualsevol moment de la vida, estiguin en condi-

cions de formular-se objectius i assolir-los en cada un dels aspectes apuntats. El primer capítol constitueix el QUÈ de l'orientació universitària. Els capítols següents constitueixen el COM.

La segona part, que constitueix la part més àmplia de l'obra, s'inicia amb la presentació d'un model de servei d'orientació universitària. L'autora considera que un servei d'orientació universitària ha de tenir un doble enfocament: per un costat, ha d'ajudar el professorat en l'acció tutorial, o sigui, el que podríem considerar la vessant interna, però no pot oblidar que el servei ha de mantenir-se en contacte fluid amb el món del treball –vessant externa- especialment important en un institució com la universitat que té, entre d'altres, una funció professionalitzadora de l'alumnat. Així, doncs, per a desenvolupar aquesta funció de manera eficaç resulta imprescindible aquest contacte amb la societat en general i amb el món del treball en particular. Potser en aquest capítol es troba a faltar més aprofundiment en els aspectes de tutoria; a l'Estat espanyol hi ha alguns exemples consolidats que podrien haver completat les aportacions que fa l'autora d'altres autors.

No n'hi prou, doncs, amb l'existència d'un servei, sinó que és necessari que aquest servei, en la seva vessant interior a què fèiem esment anteriorment, dissenyi activitats i estratègies d'intervenció orientadora. L'autora considera que hi ha dues dimensions en la vertical (temporal), que es divideix en quatre moments en què és necessària la intervenció orientadora: molt abans de l'entrada a la universitat (es correspon amb la secundària no obligatòria), en entrar a la universitat, en finalitzar els estudis o en el tercer cicle i, finalment, durant els cinc anys primers del desenvolupament professional. En la dimensió horitzontal ubica tres àmbits en els quals cal intervenir: orientació en els estudis i processos d'aprenentatge; l'àrea de coneixement de si mateix i de relació social; una àrea d'atenció individualitzada segons siguin les necessitats específiques de cada alumne. De la confluència d'aquestes dues dimensions en els diferents moments es poden determinar les distintes accions orientadores que s'han de dissenyar. En els capítols següents, l'autora s'estén i explica àmpliament algunes de les accions apuntades, com pot ser la formació per al treball o, en paraules de la professora Rodríguez Moreno, formació de les destreses d'empleabilitat, donant una panoràmica sobre aquest tipus de formació sovint massa oblidat per la universitat.

Els capítols 6 i 7 poden considerar-se com una unitat; solament la clara intenció de la professora Rodríguez de fer la seva obra de fàcil lectura justifica aquesta separació, ja que en el primer dona els fonaments filosòfics i conceptuals sobre la construcció del projecte professional, i en el segon exposa de manera molt detallada la metodologia de confecció del projecte professional.

El que a primera vista podria semblar una nova tècnica d'orientació, una lec-

tura més acurada pot indicar que el tema del capítol 8 dedicat al *portafolio* en orientació professional es correspon a un complement en la redacció d'un projecte. Tal com ho descriu l'autora, pot considerar-se com la reflexió sobre l'acció, per a potenciar una nova acció diferent i millor que la primera en incorporar el resultat de la reflexió. Aquesta consideració constant sobre si mateix és el punt clau que l'estudiant ha de fer servir per a l'elaboració del seu projecte professional. Molts exemples consolidats de publicacions d'aquest país i d'altres clouen el capítol i validen la tècnica, a la vegada que pot ser de gran ajuda per als orientadors universitaris.

Tanca el llibre un capítol dedicat a la informació professional, que no resulta significatiu per al conjunt de l'obra, però que, sens dubte, pot resultar de gran ajuda per als orientadors; la informació professional és la gran absent de molts tractats d'orientació, però molt important en els processos d'autoorientació que s'apuntaven més amunt.

Completa el llibre una extensíssima bibliografia a la qual ja ens té acostumats la professora Rodríguez Moreno en totes les seves obres. A més, també s'han de ressaltar els annexos; el primer grup, reservat a exemples de serveis d'orientació que actualment ja estan en funcionament en alguna universitat catalana, i el segon, altament novetat i interessant per als orientadors: una selecció d'adreces d'empreses dedicades a la creació de programes informàtics especials per a orientació, així com adreces d'espais web, de gran interès per a tothom.

En resum, es tracta d'una obra que, com ja hem dit, pot determinar un abans i un després de la seva publicació en el panorama de l'orientació universitària, a més de convertir-se en el punt de referència teòric per als professionals de l'orientació universitària per ser novetat, per la qualitat i pel rigor de les seves aportacions, i per l'amplitud dels temes tractats. Tot plegat fa imprescindible l'obra per als professionals de l'orientació universitària.

Sofia Gallego